

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

Pagal adresatų sąrašą

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL PAREIGŪNŲ MEDICININĖS REABILITACIJOS TEISINIO REGULIAVIMO IR REGISTRACIJOS REABILITACIJOS ĮSTAIGOSE

2020 m. vasario d. Nr. 4-01-

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, atsižvelgdami į sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019“ rezultatus, susijusius su atskleistomis tam tikromis rizikomis reabilitacijos procedūrose¹, taip pat įvertinę informaciją apie problemas, su kuriomis pacientai susiduria registruodamiesi reabilitacijai, atlikome Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų medicininės reabilitacijos, prevencinės medicininės ir psichologinės reabilitacijos, sveikatos grąžinamojo ir antirecidyvinių gydymo, kai tai iš dalies apmokama arba neapmokama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 1V-762 (toliau – Pareigūnų reabilitacijos tvarkos aprašas), ir reabilitacijos įstaigų vidaus teisės aktų, reguliuojančių pareigūnų² registravimo procesą reabilitacijos procedūroms, antikorupcinį vertinimą:

1. Internetinės registracijos į asmens sveikatos priežiūros įstaigas, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir (ar) Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Medicinos centro direktoriaus 2020 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 4R-10 (toliau – Internetinės registracijos tvarkos aprašas).

¹ Prieiga internete: <https://www.stt.lt/doclib/yyaxevehjksgrxkbch6p81dtuxsf8t5eu>.

² Esamų ir buvusių.

2. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Medicinos centro darbo instrukcijos DI 10 „Pareigūnų siuntimo ir patekimo į reabilitacijos įstaigas tvarka“, patvirtintos 2020 m. sausio 8 d. (toliau – Medicinos centro darbo instrukcija).

3. Vidaus reikalų sistemos pareigūnų registracijos į medicininę reabilitaciją reglamento, patvirtinto VšĮ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Poilsio ir reabilitacijos centro „Pušynas“ direktoriaus 2018 m. sausio 8 d. (toliau – Pareigūnų registracijos į reabilitaciją reglamentas „Pušyne“).

4. Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų stacionarinės medicininės reabilitacijos, prevencinės ir postvencinės medicininės psichologinės reabilitacijos, sveikatą grąžinamojo ir antirecidyvinio gydymo, kai tai iš dalies apmokama arba neapmokama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, organizavimo VšĮ Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centre „Dainava“ tvarkos aprašo, patvirtinto VšĮ Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centro „Dainava“ direktoriaus 2016 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. A-4 (2019 m. birželio 19 d. A-44 redakcija) (toliau – Pareigūnų reabilitacijos organizavimo tvarkos aprašas „Dainavoje“).

Atlikę antikorporcinį vertinimą, nustatėme korupcijos rizikos veiksnių, teisinio reguliavimo neaiškumų ir dviprasmiškumų, todėl teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Pareigūnų reabilitacijos tvarkos aprašo priedo (toliau – Priedas) kai kurios nuostatos yra dviprasmiškos. Pavyzdžiui, Priedo III skyriuje aprašant endokrinines, mitybos ir medžiagų apykaitos ligas (panašiai ir su kitomis ligomis) stacionarinės reabilitacijos (analogiškai ir ambulatorinės reabilitacijos II) atveju nustatyta, kad *paslaugų arba tyrimų skaičius vienam pacientui, nustatytas šiuose reikalavimuose, gali būti didinamas arba mažinamas, atsižvelgiant į paciento būklę ir indikacijas. **Mažinant** paslaugų arba tyrimų skaičių tai būtina pagrįsti ir padaryti atitinkamus įrašus Gydymo stacionare ligos istorijoje (forma Nr. 003/a).* Tuo tarpu sveikatos grąžinamojo gydymo (panašiai antirecidyvinio gydymo ir prevencinės ir postvencinės medicininės psichologinės reabilitacijos³) atveju nustatyta, kad *paslaugos arba tyrimai pacientui, nustatyti šiuose reikalavimuose, gali būti **didinami arba mažinami** atsižvelgiant į paciento būklę bei indikacijas **tai pagrindžiant ir padarius atitinkamus įrašus** gydymo stacionare ligos istorijoje (forma Nr. 003/a).* Iš įvertinto teisinio reguliavimo nėra aišku, kodėl vienais atvejais ligos istorijoje būtina pagrįsti tik paslaugų arba tyrimų skaičiaus mažinimą, o didinant paslaugų arba tyrimų skaičių

³ Šiais atvejais vartojama formulotė: *šis paslaugų arba tyrimų apimties nuokrypis pagrindžiamas ir atitinkamai aprašomas gydymo stacionare ligos istorijoje (forma Nr. 003/a).*

to padaryti nėra privaloma, o kitais atvejais – būtina pagrįsti ir mažinimą, ir didinimą. Mūsų nuomone, visais atvejais reikėtų pagrįsti paslaugų arba tyrimų skaičiaus mažinimą ir didinimą, nes tai susiję su reabilitacijos procedūrų tęsimu ir papildomu viešųjų lėšų naudojimu. Taigi, siekdami aiškaus ir nuoseklaus teisinio reguliavimo, mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, siūlome tikslinti Priedo nuostatas.

2. Pareigūnų reabilitacijos tvarkos apraše, Pareigūnų registracijos į reabilitaciją reglamentas „Pušyne“, taip pat Pareigūnų reabilitacijos organizavimo tvarkos apraše „Dainavoje“ nėra nuostatų apie galimybę pareigūnui ar buvusiam pareigūnui gauti reikalingą pagal ligos indikacijas reabilitaciją kartu su lydinčiu asmeniu. Tuo tarpu Internetinės registracijos tvarkos aprašo 8.2.5 papunktyje tokia galimybė nustatyta: reabilitacijos įstaigos darbuotojas gali paskirti net iki 3 papildomų lovų kartu vykstantiems asmenims. VŠĮ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Poilsio ir reabilitacijos centras „Pušynas“ pateikė informaciją, kad praktikuojama reabilitacija ir su lydinčiu asmeniu. Turint omenyje ir tai, kad Medicinos centro darbuotojai turi galimybę pakoreguoti pažymos duomenis, kol pacientas neužsiregistravo į reabilitacijos įstaigą (Internetinės registracijos tvarkos aprašo 7.7 papunktis), tai laikytina korupcijos rizikos veiksmu, todėl siekdami teisinio reguliavimo aiškumo, taip pat šalinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, siūlome:

a) Pareigūnų reabilitacijos tvarkos apraše ar reabilitacijos įstaigų vidaus teisės aktuose aiškiai nustatyti, kokiais atvejais (galimai pagal paciento sveikatos būklę) reabilitacija gali būti skiriama su lydinčiu asmeniu,;

b) Pareigūnų reabilitacijos tvarkos apraše ar reabilitacijos įstaigų vidaus teisės aktuose (įskaitant vertintą Internetinės registracijos tvarkos aprašą) aiškiai nustatyti, kokiais atvejais reabilitacija gali (jei gali) būti skiriama su daugiau nei vienu lydinčiu asmeniu;

c) Internetinės registracijos tvarkos apraše aiškiai nustatyti, kokiais išimtiniais atvejais Medicinos centro darbuotojai galėtų koreguoti pažymos duomenis, kol pacientas neužsiregistravo į reabilitacijos įstaigą, ir užtikrinti tokių atvejų atsekamumą (kas, kada prisijungė, kokius duomenis pakeitė ir pan.).

3. Pagal Internetinės registracijos tvarkos aprašo 8.6 papunktį, *jeigu fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas konsultacijos metu susitaria su pacientu dėl pastarojo konkretaus atvykimo į reabilitacijos įstaigą, tuomet reabilitacijos įstaigos darbuotojas baigia pildyti pažymos duomenis – užpildo reabilitacijos įstaigos, paciento rekomenduojamo gydymo pradžios datos laukelius,*

pažymi, ar reikia lydinčiojo asmens. Jeigu lydinčiojo asmens reikia, tuomet užpildo papildomų lovų skaičiaus langelį. Medicinos centras pateikė informaciją, kad dauguma asmenų reabilitacijai Medicinos centre registruojami telefonu, pavieniais atvejais reabilitacijos laikas derinamas elektroniniu paštu ar Medicinos centro fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo konsultacijos metu. Iš vertinto teisinio reguliavimo nėra aišku, kokiais atvejais ir ar visiems pacientams konsultacijos pas gydytoją metu pasiūloma (ar pacientai patys turi siūlyti) tartis ir užregistruojama reabilitacijai vietoje, kai nereikia pačiam pacientui skambinti ir domėtis laisvais laikais reabilitacijos įstaigose ir pan. Taip pat nėra aišku, ar dėl visų diagnozių fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas pasiūlo tokią galimybę. Taigi, siekdami teisinio reguliavimo aiškumo, mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, siūlome svarstyti galimybę aiškiai nustatyti atvejus ar kriterijus, kada fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojai konsultacijos metu pacientus patys užregistruoja reabilitacijai.

4. Internetinės registracijos tvarkos aprašo 2 ir 4 punktuose nustatyta, kad *registracijai į reabilitacijos įstaigas įdiegta VRM internetinės registracijos į reabilitacijos įstaigas sistema (toliau – RIS).* RIS yra skirta pažymų medicininės reabilitacijos paslaugai gauti registracijai, siuntimų formavimui ir **registracijai į reabilitacijos įstaigas**. Tačiau ši sistema prieinama tik reabilitacijos įstaigų personalui, pacientai negali prie jos prisijungti, praktiškai tik pavieniais atvejais pacientai yra užregistruojami reabilitacijos procedūroms konsultacijos pas fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytoją metu, o iš esmės ji naudojama duomenims apie pacientus suvesti ir suformuoti siuntimams į reabilitacijos įstaigas. Tiek VŠĮ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Poilsio ir reabilitacijos centras „Pušynas“, tiek VŠĮ Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centras „Dainava“ pateikė informaciją, kad naudojantis RIS pacientai nėra registruojami reabilitacijos procedūroms šiose įstaigose.

4.1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal Medicinos centro darbo instrukcijos 3.2.4 papunktį *laukimo reabilitacijos paslaugoms eilės skelbiamos reabilitacijos įstaigų internetiniuose puslapiuose.* Išanalizavus reabilitacijos įstaigų vidaus teisės aktus ir viešai skelbiamą informaciją, šio antikorpucinio vertinimo atlikimo metu Medicinos centras atsiuntė ir paskelbė informaciją apie pacientų laukimo reabilitacijai eiles Medicinos centre ir Medicinos centro Trakų filiale. Paminėtose įstaigose pacientai 2020 metams dar gali būti priimami.

Šio antikorpucinio vertinimo atlikimo metu VŠĮ Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centras „Dainava“ savo interneto svetainėje pateikia bendrą informaciją, kad pareigūnai

reabilitacijai gali registruotis tik 2023-iems metams, buvusieji pareigūnai – 2024-iems metams. Pagal VšĮ Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centro „Dainava“ pateiktą informaciją raštu sudaromi vidiniai laukiančiųjų sąrašai word formatu.

Tuo tarpu VšĮ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Poilsio ir reabilitacijos centras „Pušynas“ viešai neteikia informacijos apie eiles, nors sudaroma galimybė interneto svetainėje užpildyti tam tikrą informaciją registracijai, tačiau pacientai negali matyti įstaigos užimtumo, matyti laisvų vietų, užpildžius reikiamą informaciją reikia laukti įstaigos darbuotojo patvirtinimo, ar vietų yra ir pan., todėl tokia registracija prilygintina registracijai telefonu. Pažymėtina, jog buvo gauta informacija, kad pareigūnams bandant užsiregistruoti į minėtą reabilitacijos įstaigą 2020 metams ir paskambinus 2019 m. gruodžio mėnesį registratorė pasiūlė skambinti sausio mėnesio pradžioje, paskambinus sausio mėnesio pradžioje buvo pasiūlyta skambinti sausio mėnesio viduryje, o paskambinus sausio mėnesio viduryje buvo pasakyta, kad laisvų vietų 2020 metams jau nebėra. VšĮ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Poilsio ir reabilitacijos centras „Pušynas“ raštu pateikė informaciją, kad pacientai 2020 metams reabilitacijai buvo užregistruoti 2020 metų sausio mėnesio 7–10 dienomis, o informacija viešai neva neskelbiama dėl „duomenų apsaugos įstatymo“. Tačiau neaišku, kaip, kada ir kokiems pacientams informacija apie registracijos pradžią visiems metams yra atskleidžiama. Pabrėžtina, kad viešai neatskleidžiant laisvų vietų ir eilių, juo labiau prisidengiant duomenų apsauga gali būti sudaromos galimybės greičiau priimti reabilitacijos procedūroms tik tam tikrus asmenis ar jų grupes.

Apibendrinami pateiktą informaciją ir pastabas, siekdami atsisakyti praktikų, kai visą informaciją apie pacientų registracijai skirtus laikus valdo tik įstaigos darbuotojai, sudaryti galimybę pacientams (tiek užsiregistravusiems, tiek siekiantiems užsiregistruoti) viešai stebėti vykstančius pokyčius, realų įstaigų užimtumą, ribotą skiriamą finansavimą reabilitacijai, registruotis patiems, taip iš dalies prisidedant ir prie administracinės naštos mažinimo pačioms įstaigoms, taip pat siekiant užtikrinti informacijos viešumą ir teikiamų reabilitacijos paslaugų skaidrumą, siūlome pirmiausia svarstyti galimybę sudaryti pacientams sąlygas registruotis reabilitacijos paslaugoms išankstine tvarka, pvz., per portalą www.sergu.lt, kaip tai užtikrina kitos reabilitacijos įstaigos⁴, arba sudaryti galimybę pacientams registruotis jau sukurta RIS ją patobulinus. Jei neįmanoma įgyvendinti šių rekomendacijų, siūlytina kitomis priemonėmis

⁴ VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorija „Palangos gintaras“, Vaikų ligoninės Vaikų reabilitacijos skyrius Druskininkų „Saulutė“, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų filialas.

užtikrinti viešą informaciją apie ilgesnio laikotarpio įstaigos užimtumą, laisvas vietas savo interneto svetainėse.

5. Pareigūnų reabilitacijos tvarkos aprašo 6 punkte nustatyta, kad *to paties sveikatos sutrikimo atveju pareigūnai gali būti siunčiami tik vienam antirecidyvinių gydymo kursui per dvejus kalendorinius metus, buvę pareigūnai – tik vienam antirecidyvinių gydymo kursui per trejus kalendorinius metus*⁵. Analogiškos nuostatos perkeltos ir į Internetinės registracijos tvarkos aprašo 7.1, 7.2 papunkčius. Tuo tarpu Medicinos centro darbo instrukcijos 3.1.2.6.1 papunktis praplečia minėtas nuostatas siuntimų galiojimo terminais ir papildomais įpareigojimais pacientams: *jei pacientas į pareigūnams ar buvusiems pareigūnams reabilitaciją teikiančią įstaigą nuvyksta per 1 mėn. nuo fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo konsultacijos datos, užtenka šio gydytojo išduoto siuntimo. Jei pacientas į reabilitacijos įstaigą nuvyksta vėliau nei per 1 mėn. laiko (atitinkamai dvejų ar trejų metų laikotarpiu), papildomai reikia šeimos gydytojo siuntimo ((F Nr. 027/a/E027) su ta pačia sutrikimo diagnoze, TLK-10-AM, gretutinių susirgimų diagnozėmis, diagnostikos ir taikyto gydymo rezultatų duomenimis. Atkreiptinas dėmesys ir į Internetinės registracijos tvarkos aprašo 7.10 papunktį, kuriame nustatyta, kad antirecidyviniam gydymui išduota pažyma galioja 2 metus (pareigūnui); 3 metus (buvusiam pareigūnui). Sveikatos grąžinamojo gydymo, ambulatorinės reabilitacijos atveju išduota pažyma galioja 2 mėnesius; stacionarinės reabilitacijos atveju pažyma galioja 1 mėn. Atsižvelgiant į realų kai kurių reabilitacijos įstaigų užimtumą⁶ ir į tai, kad siuntimas yra formuojamas pažymos pagrindu, svarstyti, ar visais atvejais tikslinga turint pažymą (siuntimą), papildomai kreiptis į šeimos gydytoją, kuris iš esmės perrašytų informaciją, esančią pažymoje, ir išduotų papildomą siuntimą, kaip nustatyta Medicinos centro darbo instrukcijos 3.1.2.6.1 papunktyje. Taip pat nėra iki galo aišku, ar visos reabilitacijos įstaigos reikalauja papildomai ir šeimos gydytojų siuntimų, nes jų vidaus teisės aktuose apie tai nepažymima, nors siuntimų galiojimo terminas turėtų būti bendras visiems. Siekdami teisinio reguliavimo aiškumo, teisės aktų suderinamumo, racionalaus lėšų naudojimo ir administracinės naštos mažinimo, siūlome svarstyti galimybę papildyti Pareigūnų reabilitacijos tvarkos aprašą siuntimų galiojimo terminais ir papildoma informacija pacientams, jei*

⁵ Konkretūs terminai nustatyti ir stacionarinės medicininės reabilitacijos, prevencinės medicininės psichologinės reabilitacijos, sveikatos grąžinamojo gydymo atvejais.

⁶ Kaip minėta, VšĮ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Poilsio ir reabilitacijos centras „Pušynas“ 2020 metams pacientų nebepriėmė nuo 2020 metų sausio vidurio, o VšĮ Valstybės ir savivaldybių tarnautojų mokymo centras „Dainava“ pareigūnus 2020 metų pradžioje registravo tik 2022-iesiems, vasario mėnesį – 2023-iesiems, o buvusius pareigūnus – net 2024-iesiems metams.

jiems nepavyksta nuvykti į reabilitacijos įstaigas per siuntimo galiojimo laikotarpį, arba tikslinti Medicinos centro darbo instrukciją ir atsisakyti nuostatų, susijusių su siuntimų galiojimo terminais ar pan.

6. Analizuojant viešai pateikiamą informaciją apie Medicinos centro Trakų filiale teikiamas paslaugas⁷, pastebėta, kad siūlomos tam tikros paslaugos pagal nebegaliojantį teisės aktą: Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. 1V-275 „Dėl pareigūnų ir karių, išleidžiamų į pensiją, socialinio prisitaikymo, medicininės reabilitacijos bei profesinio orientavimo į kitas veiklos sritis sistemos funkcionavimo metodinių praktinių rekomendacijų valstybės institucijoms ir įstaigoms, kurios teiks socialinės ir medicininės pagalbos priemonėse numatytas medicininės ir socialines paslaugas, patvirtinimo“ neteko galios nuo 2018 m. kovo 10 d⁸. Siekiant teikiamų reabilitacijos paslaugų aiškumo ir skaidrumo, siūlytina patikslinti viešai teikiamą informaciją.

Vidaus reikalų ministerijos ir reabilitacijos įstaigų prašome per du mėnesius nuo antikorupcinio vertinimo išvados gavimo dienos informuoti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą, kaip buvo atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į antikorupcinio vertinimo išvados pasiūlymus (pateikti motyvuotą informaciją dėl kiekvieno pasiūlymo įgyvendinimo)⁹.

Direktorius pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Giedrius Būdvytis, tel. 8 706 63 354, el. p. giedrius.budvytis@stt.lt

⁷ Prieiga internete: <https://vrm.lrv.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/pavaldzios-istaigos/lietuvos-respublikos-vidaus-reikaluminiesterijos-medicinos-centras/skyriai-ir-filialai/traku-filialas>.

⁸ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/dc7c534123dd11e88d2dc91c9285185a?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=c2a10a0b-37e0-40f5-b4e4-a55c211f8681>.

⁹ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos antikorupcinio vertinimo išvados įgyvendinimo pažymos forma. Prieiga internete: <https://www.stt.lt/lt/doclib/2xlsu0nyuios6d7pr8q9ggm9s1axny3w>.